İSLAM'DA TASVİRİN

(HEYKEL, RESİM VE FOTOĞRAF)

HÜKMÜ

ŞEYH ABDULAZİZ BİN ABDULLAH BİN BAZ

ŞEYH MUHAMMED BİN SALİH EL-USEYMİN

kitab ve sünnete davet yayınları

بسم الله الرحمن الرحيم

İSLAM'DA TASVİRİN

(HEYKEL, RESİM VE FOTOĞRAF)

HÜKMÜ

ŞEYH ABDULAZİZ BİN ABDULLAH BİN BAZ

ŞEYH MUHAMMED BİN SALİH EL-USEYMİN

KİTAB VE SÜNNETE DAVET YAYINLARI

2013/1434

özgün ismi

TASVİRİN HÜKMÜ HAKKINDA FAYDALI CEVAB

telif

AbdulAziz bin Baz / Muhammed bin Salih el-Useymin

tercüme

AbdUllah Ebu Mervan el-Erzincani

düzelti ve yayına hazırlama

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

irtibat
kitabvesunnet@gmail.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Hamd, ancak Allah içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah kimi hidayete erdirirse onu saptıracak yoktur, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet ederim. O, tektir ve ortağı yoktur. Ve şehadet ederim ki, Muhammed O'nun kulu ve Resuludur.

"Ey iman edenler! Allah'tan, O'na yaraşır şekilde korkun ve ancak Müslümanlar olarak ölünüz."[1]

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan ve ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üretip yayan Rabbinizden sakının. Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten de sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinize gözetleyicidir."[2]

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. Ki, Allah işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah ve Resulune itaat ederse büyük bir kurtuluşa ermiş olur."[3]

Şüphesiz, sözlerin en doğrusu Allah'ın kelamı, yolların en güzeli Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yolu ve işlerin en kötüsü sonradan çıkarılanlardır. Sonradan uydurulup dine sokulan her yenilik bid'at ve her bid'at sapıklıktır ve her sapıklık da ateştedir.

---

[1]Al-i İmran Suresi, 102. ayet
[2]Nisa Suresi, 1. ayet
[3]Ahzab Suresi, 70.-71. ayet

Soru ve Cevab şeklinde olan bu risaleyi seneler önce AbdUllah Ebu Mervan kardeşe tercüme ettirmiştim. Kitapçık olarak tab etmeyi düşünmüştüm, ama buna çeşitli sebeplerden dolayı bir türlü fırsatım olmamıştı. Bir kaç yıl önce kitapçılık yapan bir abiye tercümenin fotokopisini gönderdim, o da risalenin bir kısmını nette yayınladı.

Bilahare risaleyi incelediğimde yayınlanmamış kısımlarınında çok faydalı olduğunu müşahede ettim. Son zamanlarda tasvir probleminin müslümanların zihninden tamamen silindiğini, herhangi bir sınır tanınmadığını ve durumun iyice kötüye gittiğini düşünüyorum.

Geçenlerde katılmış olduğum bir İslami seminerde yemek yerken bile bir müslüman gencin kardeşleri fotoğraf çektiğini farkettim ve müdahale etmeye çalıştım. Bu sebeplerden dolayı tercümenin tam metnini kardeşlerimizin ikazı için türkçe konuşan müslümanların istifadesini sunuyorum.

Ebu Umeyr bin Muhammed et-Turki

Almanya

Hamd ancak Allah'adır, salatu selam da Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e, ailesine ve ashabına ve O'nun yolundan gidenlerin üzerine olsun. Şeyh AbdulAziz bin AbdUllah bin Baz (rahimehUllah)'a şöyle bir soru tevcih edilmiştir:

İnsanların kendisine oldukça mübtela olmuş olduğu ve musibetinin epeyce türediği tasvir[4] hakkında görüşünüz nedir? Bu konuyla alakalı helal ve haram olan yönlerini güzelce cevaplarmısınız? Allah (celle celaluhu) size buna karşılık olarak da sevab versin.

Cevap: Hamd tek olan Allah'adır. Salatu selam da kendisinden sonra peygamber gelmeyecek olan Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e olsun.

İmdi, şübhesiz sahihler, müsnedler ve sünenlerde Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den, ruh bulunan insan olsun olmasın tasvir yapmanın haramlılığı, üzerinde suret bulunan örtünün yırtılması, suretin yıkılışı hakkında emir, tasvir yapan (ressam, heykeltraş vs.) hakkında lanet ve onların Kıyamet Günü'nde insanlar içinde en acı azaba düçar olanların olduğu hususunda çokça hadisi şerifler gelmiştir.

---

[4]Tasvir: Bir şeye suret vermek, şekillendirmek. Resim, fotoğraf, heykel, biblo ve put gibi şeyler birer tasvirdirler.

Bende konu ile ilgili varid olan sahih hadislerden bir cümlesini, konuyla bağlantılı alimlerin görüşlerini ve bu meseledeki en doğru cevabı sana açıklayacağım inşeAllah.

Sahihaynda, Ebu Hureyre (radiyAllahu anh)'ın rivayetine göre Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Allahu Teala: 'Benim yarattığım gibi yaratmaya kalkışmak isteyenlerden daha zalim kim olabilir? Öyleyse onlar bir zerreyi ya da bir daneyi ve yahudta bir arpayı (yarabilirlerse) **yaratsınlar.' buyurmuştur."** Hadisin lafzı Müslim'indir.[5]

Yine Buhari ve Müslim'de İbn Mes'ud (radiyAllahu anh)'ın yapmış olduğu rivayete göre, Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet gününde insanların azab bakımından en şiddetlisine çarptırılacak olanlar tasvir yapanlardır."[6]

Buhari ve Müslim'de İbnu Ömer (radıyAllahu anhuma)'nın yaptığı rivayete göre: Allah Resulu

---

[5]Buhari, Kitab'ul-Libas/Sureti Yıkmak Bab'ında, Kitab'ut-Tevhid/Allah Sizleri Yarattı Ve Sizlerde Birşey Bilmiyordunuz Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

[6]Buhari, Kitab'ul-Libas/Kıyamet Gününde Tasvir Yapanların Azabı Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram olduğu Babı'nda Kitab'ut-Tevhid/Allah Sizleri Yarattı Ve Sizlerde Birşey Bilmiyordunuz Babı'nda

(sallAllahu aleyhi ve sellem) buyurdular ki:

"Şübhesiz bu resimleri yapanlar kıyâmet gününde azab göreceklerdir ve onlara: 'Haydi yarattıklarınızı diriltin bakalım' denilecektir." Hadisin lafzıysa Buhari'ye aittir.[7]

Buhari'nin Ebu Cuheyfe (radiyAllahu anh)'tan yapmış olduğu rivayete göre, Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) kanın, köpeğin satışından, fuhuştan kazanç (para) elde etmekten nehy etmiş, faiz yiyene ve yedirene, dövme yapana, yaptırana ve tasvir yapana da lanet etmiştir.[8]

İbn Abbas (radıyAllahu anhuma)'nın yaptığı rivayete göre, kendisi Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in:

"Her kim dünyada bir suret[9] yapacak olursa, kıyamet gününde ona ruh üfürmesi teklif edilir. Ancak o da buna üflemeye (gücü) yetmeyecektir." buyurduğunu işitmiştir. Hadis muttefekun aleyhtir

---

[7]Buhari, Kitab'ul-Libas/Kıyamet Gününde Tasvir Yapanların Azabı Babı'nda; Kitab'ut-Tevhid/Allah Sizleri Yarattı Ve Sizlerde Birşey Bilmiyordunuz Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

[8]Buhari, Kitab'ul-Buyü (Alış-Veriş)/Köpeğin Satışı Hakkındaki Bab'ta; Buhari, Kitab'ul-Libas/Tasvir Yapana Lanet Okuyan Babı'nda

[9]Suret: Resim, fotoğraf, heykel, biblo ve put manalarına gelmektedir.

(Buhari ve Muslim ittifaken).[10] Muslim'in Said bin Ebi'l-Hasen'den yaptığı tahrice göre, şöyle demiştir:

"Bir adam İbnu Abbas (radıyAllâhu anhumâ)'ya gelip: 'Ben şu resimleri yapan kişiyim. Bunlar hakkında bana fetva verirmisin?' dedi. İbnu Abbas'da: 'Bana yaklaş!' dedi. Adam ona yaklaştı. Sonra: 'Bana yaklaş' dedi. Adam ona yaklaştı, ta ki İbn Abbas elini onun başı üzerine koydu ve 'Sana Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den duyduğum şeyi haber vereyim, kendisinden:

'Her ressam ateştedir. Her yapmış olduğu resim içinde cehennemde o nefsi azab görecektir.' buyurduğunu işittim.' dedi ve devamla: 'Ancak illa da resim yapacaksan ağaç resmi veya cansız resimler yap.' diye cevab verdi." Buhari ve Müslim, lafız Müslim'indir.[11]

Tirmizi'nin "Cami" isimli eserinde, "Hasen-Sahih" diye de belirtip, Ebu Zubeyr'den onunda Cabir (radiyAllahu anh)'tan yapmış olduğu rivayete göre, kendisi şöyle demiştir: "Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) evde

---

[10]Buhari, Kitab'ul-Buyü (Alış-Veriş)/Ruhsuz Olan Resimlerin Satışı Hakkında Bab'ta, Kitab'ul-Libas/Tasvir Yapana Lanet Okuyan Babı'nda, Kitab'ut-Tabir/Rüyayı Anlatışında Yalan Söyleyen Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram olduğu Babı'nda; Tirmizi, Kitab'ul-Libas, 19/1751. Hadis; Nesai, Kitab'uz-Ziyneh 113/5263.-5268. Hadisler

[11]Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram olduğu Babı'nda

resim bulundurmaktan ve bunun yapımından nehy etmiştir."[12]

Aişe (radıyAllahu anha) şöyle demiştir: "Bir defasında Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bana gelmişti. Bende evimizin içinde üzerinde resimler ve nakışları bulunan bir perdeyi ası vermiş ve öylece bulundurmuştum. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) bunu görünce hemen onu yırttı ve yüzü rengini attı, buyurdu ki:

"Ey Aişe! Kıyamet gününde insanların en şiddetli azab görecek olanı Allah'ın yarattıklarına benzetenlerdir." Aişe: "Bunun üzerine perdeyi keserek ondan bir veya iki yastık yaptık." dedi. [13]

Yine Aişe'den gelen bir rivayette, kendisi söyle demistir: "Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) bir seferden gelmişlerdi. Bende üzerinde resimler bulunan bir perdeyi (hücremde) asmıştım.

---

[12]Ahmed (3/335,384); Tirmizi, Kitab'ul-Libas/Resim Hakkında Gelenler Babı'nda. Dedi ki. "Bu konu hakkında Ali, Ebu Talha, Aişe, Ebu Hureyre ve Ebu Eyyub'tan da rivayetler mevcuttur. Cabir hadisi ise hasen-sahihtir"; İbn Hibban ilk bölümünü ondan rivayet etmiştir ve sahihlemiştir. (Tertibu İbn Bilban, 5814.) Nitekim bunu el-Albani'de "Sahih Hadisler Silsilesi" isimli eserinde 425. (numaralı hadis)'de zikretmiştir. Kendisi de: "Bu Muslim'in şartına göredir." demiştir.

[13]Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

Bana onu yırtmamı emretti ve bende onu yırttım." Bunu Buhari rivayet etmiştir.[14]

Müslim'in lafzıysa: "Kapımda da kanatlı at resimleri bulunan bir perde asılıydı ve Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) bana onu yırtmamı emrettiler, ben de onu hemen yırttım."[15]

Kasım bin Muhammed'ten gelen rivayete göre, yine Aişe şöyle demiştir: "Üzerinde suretler bulunan küçük bir yastık satın almıştım. Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bunu görünce kapıda durup içeri girmedi.

Bende yüzünden hoşnutsuzluğunu anlamıştım ve: 'Ey Allah'ın Resulu, Allah'a tevbe ediyor ve senden de özür diliyorum. Ben ne günah işledim?' dedim. O da: **"Bu yastık ta ne?"** buyurdu. O da: 'Ben onu senin için satın aldım. Onun üzerine oturur ve yaslanırsın! dedi.

Bunun üzerine Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Şüphesiz, bu suretleri yapanlar kıyamet gününde azâb olunacaklar ve kendilerine: 'Yarattıklarınıza can verin!' denilecektir."** buyurdu ve devamla: **"İçinde suret bulunan eve melekler girmez."**

---

[14]Buhari, Kitab'ul-Libas/Tasvirlerden Dürülecek Olanlar Babı'nda

[15]Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

demiştir. Buhari ve Muslim rivayet etmiştir.[16]

Muslim'in İbn Macuşin'in rivayetinde şu ilave vardır: Aişe dedi ki:

"Ben de onu alarak ondan iki yastık biçtim. (Nebi sallAllahu aleyhi ve sellem) evde onlardan faydalanıyordu"[17]

İbni Abbas (radiyAllahu anhuma)'dan gelen rivayete göre, kendisi şöyle demiştir: Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem):

"Melekler içerisinde köpek ve suret bulunan eve girmez." buyurmuştur. Muttefekun aleyhtir. Lafız ise Müslim'indir.[18]

Müslim'in Zeyd bin Halid'ten yaptığı rivayete göre ve kendisinin de Ebu Talha'dan merfu bir rivayet olarak yaptığı tahricine göre, şöyle demiştir:

"Ben Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i:

---

[16]Buhari, Kitab'ul-Libas/Resim Üzerine Oturmayı Kerih Gören Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

[17]Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

[18]Buhari, Kitab'ul-Libas/Tasvirler Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

"Melekler içinde köpek ve temâsîl/timsâller[19] **bulunan eve girmez."** buyurduğunu işittim. [20]

Sahihu Buhari'de Ibn Ömer (radiyAllahu anhuma)'dan gelen rivayette Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Şübhesiz, Cibril: 'Muhakkak biz içerisinde köpek ve suret bulunan eve girmeyiz.' demiştir."**[21] Müslim ise Aişe'den[22] ve Meymune'den[23] bunun bir benzerini rivayet etmiştir.

Müslim'in Ebu'l-Heyac el-Esedi'den yapmış olduğu rivayete göre kendisi şöyle demiştir: "Bana, Ali (radiyAllahu anh): 'Beni Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in göndermiş olduğu şey üzerine seni de bu (şey)

---

[19]Temâsîl hakkında İmam Kurtubî tefsirinde der ki: "Temâsîl, timsâl kelimesinin çoğuludur. Bu ise, hayvan veya başka varlıkların benzerini oluşturmak için yapılan sûretlerdir. Allah Resulu (sallallahu aleyhi ve sellem)'in bunu yasakladığı, bunu yapan ve edinenlerin azabla korkutuluşuyla ilgili haberler sahihtir. Allah Resulu (sallallahu aleyhi ve sellem) peygamber olarak gönderildiğinde putlara/sûretlere tapılıyordu. Bu konuda tutulacak en iyi yol, kaldırılmasıydı ve öyle yapıldı."(yayıncı)

[20]Muslim, Kitab'ul-Libas/ Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

[21]Buhari, Kitab'ul-Libas/Melekler İcerisinde Suret Bulunan Eve Girmezler Babı'nda

[22]Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

[23]Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

üzerine göndereyim mi?' dedi ve devamla: 'Yıkmamış olduğun bir heykel bırakma ve düzeltmediğin hiç bir yüksek kabir bırakmayasın' dedi."[24]

Ebu Davud'un iyi bir senedle Cabir (radiyAllahu anh)'tan yaptığı rivayete göre Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) Ömer bin Hattab'a kendisi Batha denilen yerde iken, (Mekke) fetih(in)de, Ka'be'ye gelip orada bulunan bütün suretlerin silinmesini emretmiştir.

Nitekim Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) oradaki bütün resimler silininceye kadar Kabe'ye girmemiştir.[25]

Ebu Davud et-Tayalisi'nin Müsned isimli eserinde Usame'den yapmış olduğu rivayete göre, kendisi şöyle demiştir: "Ben Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) ile beraber Kabe'ye girdik ve kendileri bir suret gördü.

Bunun üzerine bir kova su istetti ve bende O'na (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e bunu getirince, kendileri bu sureti (resmi) bununla sildi ve:

"Yaratmaya kadir olmadıkları halde tasvir yapan kavmi Allah kahretsin." buyurdu." Hafız İbn Hacer

---

[24]Muslim, Kitab'ul-Cenaiz/Kabirin Düzeltilmesi Hakkında Emir Babı'nda

[25]Ahmed (3/335); Ebu Davud, Kitab'ul-Libas/Suretler(Resimler) hakkında gelenler Babı'nda; Şeyh el-Albani "Sahihu Suneni Ebi Davud" isimli eserinde hadis için "Hasen-Sahihtir" demiştir.

el-Askalani: "Senedi iyidir" demiştir.[26]

Ömer bin Şebbeh'in Abdurrahman bin Mihran yolu ile, onunda İbn Abbas'ın mevlası Umeyr'den ve onunda Usame'den yaptığı rivayete göre: "Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) Ka'be'ye girdikleri zaman bana bir kova su getirmemi emretti ve bende bunu getirdim. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'de suyu elbisesine damlatıp o tasviri siliyordu ve: **"Yaratmaya kadir olmadıkları halde tasvir yapan kavmi Allah kahretsin"** buyurdu.[27]

Buhari'nin "Sahih" isimli eserinde Aişe'den yapmış olduğu tahrice göre: "Şüphesiz Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) evinde kırmamış olduğu bir tane bile put bulunmamaktadır."[28]

Sahihayn'da Busr bin Said'in onunda Zeyd bin Halid'ten, onunda Ebu Talha'dan yaptığı rivayete göre , Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Melekler, içinde suret**

---

[26]Ebu Davud et-Tayalisi (87. Sayfa, Rakam:623); Taberani'nin "Kebir" isimli eserinde (1/166, Rakam:407) Heysemi'nin "Mecma'uz-Zevaid" (5/173) isimli eserinde; Suyuti "Cami'us-Sağir" isimli eserde (5996) zikredip sahihlemiştir. Şeyh el-Albani "Sahih'il-Cami'us-Sağir" (4168) isimli eserinde bunu sahihlemiştir.

[27]İbn Ebi Şeybe'nin "Musannef" isimli eserinde Kitab'ul-Akike'de/Tasvir Yapanlar Ve Hakkında Gelenler Babı'nda (8/484).

[28]Buhari, Kitab'ul-Libas/Tasvirin Bozulması Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haram Olduğu Babı'nda

bulunan eve girmezler " buyurmuştur. Busr'da: "Sonra'da Zeyd hasta olduğu bir sırada biz onu ziyarete gittik. Birde baktık ki evinin kapısındaki perdede suretler bulunmaktaydı. Bende bunun üzerine Ubeydullah el-Havlebi'ye -ki kendisi Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in zevcesi olan Meymune'nin aynı zamanda üvey oğludur- "Bu Zeyd bize tasvirler hakkındaki hadisi tahdis etmedi mi? dedim. Ubeydullah'ta: "Sen hiç duymadınmı ki kendisi: 'Ancak elbise üzerindeki bir rakam hariç.' demişti.

Her ikisinden gelen Amr bin Haris yoluyla, onunda Bukeyr'den, onunda da Busr'dan yapmış olduğu rivayete göre kendisi dedi ki: "Ben Ubeydullah el-Havlani'ye: 'O bize suretler hakkında haber vermemiş miydi mi?' dedim. O da: 'Ancak kendisi: 'Elbisedeki rakam kadar hariç!' dedi (ve devamla): 'Sen onu duymadın mı?' dedi. Ben: 'Hayır!' deyince o da. 'Elbetteki! O bunu söyledi' dedi.[29]

Müsned'te[30] ve Nesai'nin Sünen isimli eserinde Ubeydullah bin Abdullah'dan gelen rivayete göre, kendisi Ebu Talha el-Ensari'yi ziyaret etmek için yanına gelmişti. Bu esnada da Sehl bin Hanefi de orada bulmuştu. Bunun üzerine Ebu Talha kendisinin altındaki yastığı almasını bir kişiye emretti. Sehl de ona: "Yok alma kalsın." dedi.

---

[29] Buhari, Kitab'ul-Libas/Suret Üzerine Oturmayı Kerih Gören Babı'nda; Muslim, Kitab'ul-Libas/Canlı Suretin Yapılmasının Haramliligi Babı'nda

[30]Ahmed bin Hanbel'in Müsnedi (mütercim)

O da: "Üzerinde tasvirler bulunduğu için, Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in bu konuda buyurduğunu sen bilirsin." dedi. O da: **"Ancak elbise üzerindeki bir rakam kadar hariç."** buyurmadı mı? deyince. O da: "Elbette ki. Fakat kaldırmak nefsim için daha hoş olanıdır." diye cevap verdi." Hadisin senedi iyi olup bu lafzıyla bunu Tirmizi rivayet etmiştir ve "Hadis hasen-sahihtir" demiştir.[31]

Tirmizi'nin iyi bir senedle Ebu Hureyre'den yapmış oldugu rivayete göre Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: **"Bir defasında Cibril bana gelip: 'Sana dün gelmiştim. Senin** (evine) **girmemi de ancak üzerinde timsaller bulunan bez örtü engel olmaktadır., evde bir de köpek bulunmaktadır, kapının üzerinde de adam timsalleri bulunuyordu. Timsallerin başlarının koparılmasını emret ki ağaç şekline dönsün. Örtüden ayak altına atılacak iki minder yapılmasını, köpeğin de dışarı çıkarılmasını söyle!' dedi."** Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) bunların hepsini yaptı. Köpek, Hasan ve Hüseyin'in oynadıkları bir köpek yavrusuydu, emir buyurdu ve köpek çıkarıldı."[32]

---

[31] Ahmed (Feth'ur-Rabbani:17/287), Saati: "Hadisin senedi iyidir." demiştir. Tirmizi, Kitab'ul-Libas/Tasvir Hakkında Gelenler Babı'nda. Şeyh el-Albani "Sahihu Suneni Tirmizi" isimli eserinde: "Sahihtir" der.

[32] Suneni Tirmizi, Kitab'ul-Edeb ve's-Sıla/Melekler İçinde Suret Bulunan Eve Girmezler Babı'nda (2806. Hadis); Seyh el-Albani "Sahihu Suneni Tirmizi" isimli eserinde hadis için : "Sahihtir" der.

Nesai'nin lafzıysa şöyledir: Bir defasında Cibril Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in (evine girmek için) izin istedi. Nebi 'de: **"Gir"** deyince, O da: **"Nasıl gireyim ki? Senin evindeki örtüde resimler var. Ya o resimlerin başlarını kes ya da yaslanmak için minder döşek yap. Çünkü biz melekler topluluğuyuz, içerisinde resimler bulunan eve girmeyiz"** diye cevabta bulundu."[33]

Nitekim bu konu hakkında bizim zikrettiklerimizin dışında da çokça hadisler vardır. Bu hadisler ve bunların manasında gelen rivayetlerin hepsi de, ruhu bulunan bütün tasvirlerin haram olduğunu açıkça zahiren ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bu ateşe davet edici büyük bir günah sayılmaktadır.

İşte bunlar, tasvir ile ilgili kısımların hepsini bağlayıcıdır. İsterse o tasvirin gölgesi olsun ya da olmasın. İsterse tasvir duvarda bulunsun ya da perdede olsun, ya da elbise üzerinde, ya da aynada, ya da kağıtta ve yahutta başka bir şey üzerinde olsun fark etmez.

Çünkü Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) bunda gölgesi olsun ya da olmasın diye bir şeyi (hükmü) ayırmış değildir. Aynı zamanda perde ya da başkası üzerindeki (hükmün farklılığını) da beyan etmiş değildir. Bilakis

---

[33]Nesai, Kitab'uz-Ziyneh/Azab Bakımından İnsanlar Arasında Azabı En Acı Olanlar Babı'nda. İbn Hibban bunu sahihlemiştir (Tertibu İbn Bilban, 5823.).

kıyamet gününde insanlar arasında en acı azaba duçar olanların tasvirciler olduğunu ve her tasvir yapanında ateşte olduğunu haber vermiştir. Böylece bunu itlak edip istisnada bulunmamıştır.

Öyleki umumi açıklamayı, Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in, Aişe'nin yanında örtüdeki tasviri gördüğünde onu yırtması ve yüzünün renkten renge girmesi ve: **"Kıyamet gününde insanların en acı azaba duçar olanları Allah (celle celaluhu)'n yarattıklarına benzetenlerdir."** hadisi desteklemektedir.

Aynı zamanda, -bir lafızda geldigi üzere- Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) örtüyü (tasvirli) gördüğü zaman, O'nun: **"Şüphesiz bu** (canlı) **resimleri yapanlar kıyamet gününde azap göreceklerdir ve onlara: 'Yarattıklarınızı diriltin** (görelim)**' denilecektir."** hadisi de desteklemektedir.

Ebu Talha hadisine gelecek olursak, Sehl bin Hanif: "Elbise üzerinde bir rakam (mühür, nokta) kadar hariç." lafzı, meleklerin girişini engelleyecek suretden istisnadır.Yoksa tasvirden dolayı değil. Bu da hadisin siyakından açıkça ortaya çıkıp anlaşılan bir husustur.

Bundan murad ta elbise ya da başka bir şey üzerindeki bir rakamın bulunuşu bunun basit ve değersizliğini göstermektedir. Bunun benzeri de, Aişe hadisinde geçtiği gibi, O'nun o perdeyi bir ya da iki tane yastık kılıfı olarak

biçmesi olayının delalet ettiği gibi yastık kılıfının düşük olması(ndan dolayı)dır.

Ebu Hureyre hadisinde de Cebrail'in Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e gelip, Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in o evdeki timsali kırması ve onu ağaç haline sokması, örtüyü yırtıp ondan bir ya da iki tane oturma yastığı (minderi) yapması hadisi de böylece olup, bunları Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) (bizzat kendi eliyle) yapmıştır.

Bu istisna kaidesini, sadece asılı bir giysi üzerindedeki ya da dikilmiş bir elbise üzerindeki, ya da kapıdaki, duvardaki veya başka bir şey üzerindeki resim hakkında haml etmek caiz değildir. Çünkü Aişe (radiyAllahu anha)'nın hadisleri bu örtü olayı ve benzerlerini de yasaklayıp, aynı zamanda (tasviri) izale etmek ve yırtıp parçalamak konularını apaçık ortaya koymaktadır. Nitekim lafızları ile rivayetlerin zikri geçmiş idi.

Ebu Hureyre hadisi de bu örtü gibi buna benzer şeylerin ta ki basitleştirilmesi ya da timsalin (heykelin vs.) başının koparılması ve böylece ağaç haline dönüştürülmesine dek meleklerin girmesini engelleyen apaçık bir delildir. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in hadisleri birbirleriyle zıtlaşmaz, bilakis birbirini doğrulamaktadır. Her ikisi arasında cem etmek (bir çatı altında toplamak) münasip olan bir yönle mümkün olunca ve bunda da bir teassufiyet olmazsa o zaman bu vacip olur. Aynı zamanda usül

ilminde ve hadis istılahatında kararlaştırılmış bir konu olduğu gibi, bu tercih etmek ve nesh etmek konuları üzerine de takdim edilir. Dolayısıyla bunların arasında cem etmek zikrettiğimiz gibi mümkündür. Hamd ise Allahu Teala'yadır.

Hafız (İbn Hacer) "Feth(ul Bari)" isimli eserinde az önce zikretmiş olduğum hadislerin arasını cem etmeyi tercih etmiştir, kendisi devamla şöyle demiştir: "Hattabi: 'Meleklerin içine girmedikleri evdeki tasvir, onda haram olmasını gerektiren bir özelliğinden kaynaklanmaktadır. Bu da ruhu bulunan bir suret, başı kesilmemiş ya da iyice basitleştirilmemiş bir suretin oluşudur.' dedi."

Hattabi (rahimehUllah) yine şöyle demiştir: "Suretin akibetinin büyük oluşu ancak surete Allah (celle celaluhu)'dan başka olaraktan, ona tapılmakta(n dolayı)dır. Aynı zamanda ona bakmakta fitneye sebep olup, bazı nefisleri ona meylettirmektedir."

Nevevi (rahimehUllah) Müslim'in şerhinde: "Canlı hayvan yapmanın haram olduğu, fırça ve başkası ile canlı ve bayağı olmayan suretler yapmanın haram olduğu ve içinde suret ile köpek bulunan evlere meleklerin girmediği" konusu ile ilgili (bir) bab açmıştır.

Arkadaşlarımız ve başka diğer alimler şöyle demişlerdir: "Canlı suret yapmak çok şiddetli bir şekilde haram olup, büyük günahlardan sayılmaktadır. Çünkü bu hadislerde

zikrolunan şiddetli tehdit ile vaad olunandır. İsterse resimi yapan basit olarak yapsın ya da yapmasın.Yapmış olduğu tasvir vs. her hali ile haramdır. Çünkü bunda Allah (celle celaluhu)'n yarattıklarına benzetme söz konusudur.

İsterse bu elbise üzerine ya da halı üzerinde ya da gümüş-altın üzerinde ya da bakır üzerinde ya da kabın, duvarın veyahutta başka bir şeyin üzerinde olsun. Ancak ağaç resmi ya da üzerinde başka canlı resmi olmayanlar ise haram değildir.

İşte bu bizzat tasvirin kendi hükmüdür. Şayet tasvir edilen resim vs. bir duvarda asılı ise ya da giyilen bir giyside ise ya da sarıkta vs. ise ya da başka herhangi bir şeyde zebun (zayıflık) niteliği bulunmayan şeyler olarakta yapılmışsa da o zaman bu haram olur. Ancak ayak basılan bir halı da, yastık veyahut başka bir şey gibi zebunluk bulunan şeylerde ise bunun bulunması haram değildir." (Arkadaşlarımız) devamla şunu da söylemişlerdir: "Buna ek olarak bunların hepsinin gölgesinin bulunması ile bulunmaması arasında hiçbir fark da yoktur.

İşte bu, mezhebimizin bu konu hakkındaki açıklamasının özüdür. Bu manası ile sahabelerden, tabiinden ve kendilerinden sonra gelen alimlerin büyük bir çoğunluğu da bunu böylece belirtmişlerdir. Aynı zamanda Sevri, Malik, Ebu Hanife ve başkalarının mezhebi de bu istikamettedir."

Bir kısım selef alimleri ise şöyle demiştir: "Nehy edilmiş olan gölgesi bulunanlar olup gölgesi olmayan resimlerin yapılmasında bir sakınca yoktur diyenler vardır. Bu batıl bir görüş olup, Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in reddetmiş olduğu perdenin üzerindeki resimin mezmun (kınanmış) olduğunda hiçbir şüphe yoktur. Bununla beraber bunun resminde gölgede bulunmamaktaydı. Aynı zamanda diğer mutlak hadislerde belirtilen tasvirlerde de bu (gölge) yoktu."[34]

Nevevi'nin konu ile ilgili telhisinden sonra Hafız (İbn Hacer el-Askalani) şöyle demiştir: "Ben derim ki, gölgesi bulunan ve bulunanmayan konu hakkındaki genelleştirmeyi Ahmed'in Ali (radiyAllahu anh)'tan rivayet ettiği hadis pekiştirmektedir. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem): **"Sizden kim Medine'ye girecek olursa kırılmadık bir put bırakmasın ve parçalanmamış bir de suret bırakmasın."**[35] Hadis bir lafızla da: **"Her kim bu** (tasvirlerden) **bir şeyi** (tamir) **yapmak için geri dönerse Muhammed** (sallAllahu aleyhi ve sellem)**'e indirileni inkar etmiş olur."**(İbn Hacer'in sözü burada bitti)[36]

---

[34]Sahihu Muslim (Serh'in-Nevevi), Kitab'ul-Libas/Canlı Resmi Yapmanın Haram Oldugu Babı, 14/81

[35]Ebu Davud et-Tayalisi (16. Sayfa, Rakam: 96); Ahmed, (1/87) İsnadı hasendir.

[36]bknz. Feth'ul-Bari. Kitab'ul-Libas/Kiyamet Gününde Tasvir Yapanların Azabı Babı'nda

Derim ki[37]: Her kim geçen hadisleri etraflıca düşünecek olursa, kendisine bunların delalet ettiği manada haramlılığın genelliği ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda gölgesi olanla olmayanın arasındaki farkın da bulunmadığını görecektir.

Nitekim bunun açıklaması geçmişti. Şayet geçen Zeyd bin Halid hadisinde, onunda Ebu Talha'dan yapmış olduğu rivayete göre, Busr bin Said -Zeyd'ten rivayet edenin-: "Zeyd hastalanınca onu ziyarete gittik ve birde baktık ki kapısının onundeki perdede suret şekli bulunmakta…" ilgili hadisi hakkında bu hadisin zahiri Zeyd'in bu asılmış olup üzerinde suret bulunan perdeyi caiz kabul ettiğini göstermekte(mi)dir? diye sorulacak olursa buna şöyle cevap verilir: Geçen Aişe'nin hadisleri ve bu manada gelenlerin (hepsi) üzerinde suret şekli bulunan asılı perdenin haramlılığına delalet etmektedir.

Aynı zamanda bunu parçalamanında vacibliğini, meleklerinde giremediklerini göstermektedir. Dolayısıyla Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'den gelen hadisler sahih ise o zaman bu hadislerin bir kişinin sözü ile ya da fiili ile arz etmek caiz değildir. Kim olursa olsun.

Nitekim mü'mine bu hadisleri alması ve tabi olması, bunlara muhalefet edeni de reddetmesi vacibtir.

---

[37]Diyen kişi Şeyh AbdulAziz bin'dır (mütercim)

Allah (celle ve celaluhu)'nun buyurduğu gibi: **"Resul size neyi vermiş ise onu alın. Neydende sakındırmış ise ondanda sakının"**[38]

Bir ayette Allah (subhanehu ve teala): **"De ki: Allah'a da itaat edin, Resulune de itaat edin eğer yüz çevirecek olursanız ona düşen ancak tebliğdir, size düşende ona itaat etmenizdir. Ona itaat ederseniz hidayet bulursunuz. Peygambere düşen ancak apaçık tebliğdir."**[39] diye buyurmuştur.

Bir ayette de: **"Peygamberin çağrısına aranızda birbirinize çağırdığınız gibi çağırmayın. Aranızda birbirinizin arkasına gizlenerek gizlice sıvışıp gidenlerinizi muhakkak Allah bilir.**

Artık O'nun emrine muhalefet edenler kendilerine bir mihnet veya acıklı bir azabın isabet etmesinden çekinsinler."[40] diye buyurmuştur.

Belkide Zeyd (radiyAllahu anh) belirtilen perdeyi bilmemiş, (keyfiyetini de) tanımamış olabilir. Lakin bunu caiz görmüştür. Çünkü ona üzerinde suret şekli olan asılı perdenin haram olduğu ile ilgili deliller ulaşmamıştır.

---

[38]Haşr Suresi, 7. ayet

[39]Nur Suresi 54. ayet

[40]Nur Suresi 63. ayet

Bundan dolayı da Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in: **"Ancak bir rakam** (nokta) **kadar hariç."** kavlinin zahirini almıştır, böylelikle de bunun hükmünü bilmediği için bu konuda ma'zur görülmektedir.

Ancak her kim, üzerinde tasvir bulunan bir perdeyi asmanın haramlılığına delalet eden sahih hadisleri bilip, buna rağmen sureti bulunan bir perdeyi asacak olursa, muhalefetinden dolayı bu onun için bir özür olamaz.

Ne zaman ki kul açık sahih olan hadislere muhalefet edecek olursa, hevasına uyar, ya da herhangi bir insanı taklid eder. Böylelikle de, Rabb Teala'nın gazabını ve öfkesini celb etmiş olur.

O kimsenin kalbinin sapmasından ve fitneye düşmesinden de korkulur. Tıpkı Allah (subhanehu ve teala)'nın şu ayetlerde tahzir ettiği gibi:

Allah (celle celaluhu) şöyle buyurmuştur: **"Artık O'nun emrine muhalefet edenler kendilerine bir mihnet veya acıklı bir azabın isabet etmesinden çekinsinler."**[41]

Başka bir ayette: **"Onlar eğrilince, Allah da kalblerini eğriltti. Allah fasıkları doğru yola iletmez."**[42] buyurmuştur.

---

[41]Nur Suresi, 63. ayet

[42]Saf Suresi, 5. ayet

Başka bir ayette ise: **"Kalplerine nifak sokarak cezalandırmıştır."**[43] diye buyurmuştur.

Geçtiği gibi Ebu Hureyre hadisinden anlaşılacağı üzere, suretin başı kopartılacak olursa evde böylece bulundurmak caizdir. Çünkü bu şekli ile ağaç durumunda olmuş olur. Bu açıklamada ağaç ve başka ruhsuz (cansız) şeylerin resimlerinin yapılmasının caiz olduğuna delalet etmektedir. Nitekim bu da Şeyhayn'dan İbn Abbas'ın rivayetinde açık olarak geçmişti.

Yine mezkur olan hadis, suretten başın dışında bir yerin koparılmasının, mesela alt yarısının kopartılması gibi vs. yeterli olmayacağına ve kullanılmasının da mubah olmayacağına delalet etmektedir. Böyle olduğu surece meleklerde yine eve girmezler. Zira Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) suretin yırtılıp parçalanmasını ve yok edilmesini emretmiştir.

Son olarak birde meleklerin giremeyişinin nedeninin de bu suretlerin zebun, basit olarak yapılmamaları, başlarının kopartılmaması faktörü yatmaktadır.

Dolayısıyla her kim bu iki emir dışında evinde suretin bulunabileceği tezini savunup iddia ediyorsa öyleyse Allah (celle celaluhu)'n Kitabından ya da Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Sünnetinden bir delili ortaya koysun.

---

[43]Tevbe Suresi, 77. ayet

Suretin başının kopartılması sonucu evde kalması hususundaki bu özelliği ağacın durumuna benzetilmektedir. Böylelikle bu şekliyle canlı varlıkların şeklinden çıkartıp cansız varlıklar zümresine sokuver(il)diğini göstermektedir.

Bunun için hakkı taleb eden kimseye de tasvirin başı ve geri kalan canlı olanların hepsinin haram ve men kapsamına girdiği ortaya çıkmış oldu. Çünkü geçmiş sahih hadisler bunu genelleştirmektedir. Öyle ki hiç kimse bu delilleri genellikten (çıkartıp) istisna edemez. Ancak Şari'nin[44] istisna ettikleri hariç.

Nitekim bununla, nakşedilmiş örtü, kağıt vs. üzerinde bulunan, cismi de olan tasvirlerin arasında bir fark yoktur. Aynı zamanda ruh sahibi olan insanoğlunun ve başkalarının suretlerinin arasında da bir fark yoktur.

Bir de melikler (krallar), alimler ve başkaları arasında da bir fark yoktur. Bilakis melikler, alimler ve başkalarının suretlerindeki tahrimlik/haramlılık daha fazladır.

Zira bunlarla fitne daha büyüktür. Bunların suretlerini (resimlerini/fotoğraflarını) meclislere ve başka yerlere asmak ve bu resimleri yüceltmek şirke götüren en büyük yollardan birisi olup, bu aynı zamanda Allah (celle celaluhu)'dan başka olarak erbabı surete kulluk olmuş

[44] Şari, Allah ve Resuludur (mütercim)

olur. Tıpkı Nuh (aleyhisselam)'ın kavminde[45] buna benzer vaki olduğu gibi. Nitekim Hattabi'nin de bu konuya değinen bir işareti geçmiş idi.

Cahiliyye devrinde suretler (heykeller, putlar, resimler vs.) çokça ve büyükçe olup, Allah (celle celaluhu)'dan baskaşına kulluk edilmekteydi. Nihayet Allah (subhanehu ve teala) Peygamberi Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'i gönderdi, O'da putu kırmış, suretleri yok etmiş, kendisiyle de şirki ve yollarını izale etmiştir.

---

[45]Allah (subhanehu ve teala) Nuh Suresinin 23. ayetinde şöyle buyurdu: **"Ve dediler ki: Sakın ilahlarınızı terk etmeyin. Vedd'i, Suvâ'ı, Yağûs'u, Ya'ûk'u ve Nesr'i bırakmayın."**

Bu ayeti kerime ile ilgili olarak Sahihu Buhari'nin Kitab'ut-Tefsir'inde İbn Abbas (radiyAllahu anhuma)'dan şöyle nakledilir: "Aslında bu isimler (Vedd, Suvâ, Yağûs, Ya'ûk ve Nesr) Nuh kavminden salih kimselerin isimleriydi. Bunlar ölünce şeytan, insanlara bunların hatıralarını devam ettirmek için kavimlerinin oturdukları meclislerde timsaller dikmelerini ve bu timsallere onların isimlerini vermelerini telkin etmiştir. Onlar da bunu yapmışlardır. Önceleri bunlara ibâdet edilmemiştir. Fakat bunları dikenler öldükten sonra zamanla bunlarla ilgili bilgiler (ve heykellerin dikiliş gayeleri) unutuldu ve insanlar bunlara ibadet etmeye başladılar."

İmam Kurtubi tefsirinde der ki: "Öncekiler salih kimselerin suretlerini, sadece onların geçmişte yapmış oldukları salih fiilleri hatırlamak, onları örnek alıp tıpkı onlar gibi gayret göstermek, bu kimselerin kabirleri başında Allah'a ibadet etmek için yaptılar. İlk suret edinme bu sebeple başladı. Fakat bunlardan sonra gelenler, ilk öncekilerin asıl amaçlarını bilemediler. Şeytan kendilerine vesvese vererek, kendilerinden öncekilerin bu suretlere tapındıklarını, bunlara ta'zim ettiklerini telkin etti."(yayıncı)

Dolayısıyla her suret çizen ya da diken ya da ta'zim gösteren bu hareketiyle ve yaptıklarıyla kafirlere benzemektedir. Aynı zamanda insanlar için şirk kapısını ve yollarını açmış olur.

Her kim tasvir yapmayı emrederse ya da bundan razı olursa bunun hükmü menetme ve tehdite müstehak olmada yapanın hükmüdür. Çünkü Kitap, Sünnet ve ilim ehlinin kelamında masiyeti emretme ve bundan razı olmanın haramlılığı yapanın haramlılığı gibidir.

Konu hakkında Allah (subhanehu ve teala) şöyle buyurur: **"O size Kitapta Allah'ın âyetlerine küfredildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, (onlar konuyu değiştirip) başka bir konuşmaya dalmadıkça, onlarla birlikte oturmayın. Aksi halde, siz da onlar gibi olursunuz.' diye indirdi."**[46]

İşte bu ayet, kötülük hazır olduğu bir an da bunu ortaya çıkartanlara da karşı çıkılmadığında, onun da onlar gibi olacağına delalet etmektedir.

Dolayısıyla karşı çıkmaya ya da ayrılmaya gücü yettiği halde münkere karşı çıkmayıp susmakta yapan kimse gibidir. Yani kötülüğü emretmek ya da buna rıza göstermek, susan kişiden daha büyük bir cürüme ve daha kötü bir hale götürmekte ve yapan kimse gibi bu hale daha hak sahibi olmaktadır.

---

[46]Nisa Suresi, 140. ayet

Şüphesiz bu mana ile ilgili deliller çokça olup, bunları elde etmek isteyen bunları bulabilir. Bu cevabta zikretmiş olduğumuz gibi hadislerden ve ilim ehlinin kelamından, hakkı arzulayan kimse için, kitaplarda, dergilerde, gazetelerde ve risalelerde insanların bunlarda canlı resimler sergileyip yayması gerçekten açık bir hata ve apaçık bir günahın olduğu da ortaya çıkmaktadır. Kendisi için nasihat ayıran kimsenin, geçmişlerden dolayı nasuh tevbesinden sonra bu (tasvirlerden) uzak durması ve kardeşlerini de sakındırması vacibtir.

Yine geçmiş delillerden ortaya çıktığı gibi bu işaret olunan tasvirlerin o (canlı) halleriyle geride bırakılması caiz değildir, bilakis kafasının koparılması ya da yıkılması ise vacibtir. Ama üzerinde ayak basılan ve basit olup belli olmayan halı ya da başka bir şey üzerinde olursa o zaman müstesna. Çünkü bu şekilde hali üzere bırakmakta bir beis yoktur. Tıpkı Aişe ve Ebu Hureyre hadislerinde konu ile ilgili deliller geçtiği gibi.

Canlı (ruh sahibi) tasvirlerle (oyuncak bebek vs.) ile oynamak konusuna gelecek olursak, alimler bunun caizliği ve caiz olmayışı hakkında ihtilaf etmişlerdir.

Sahihayn'da Aişe'den gelen rivayete göre kendisi şöyle demiştir: "Ben Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in yanında birtakım kız timsâlleriyle oyun oynardım. Benim aynı zamanda birlikte oyun oynadığım birçok kız arkadaşlarım da vardı. Onlar benimle kızlara âit oyunlar

oynarlardı. Biz oyun oynarken Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) eve girdiği zaman, oyun arkadaşlarım O'ndan saklanırlardı. Çoğu defa Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) bu kız arkadaşlarımı benimle oynasınlar diye benim yanıma gönderirdi."[47]

Hafız (İbn Hacer) "Feth(ul Bari)" isimli eserinde şöyle demiştir: "Bu hadisle kız suretleri (bebek oyuncakları vs.) edinmenin ve bunlarla kızların oyun oynamasının cevazı hükmü çıkmıştır. Suretleri edinme nehyinin genelliğinden bu özellik hariç tutulmuştur. Nitekim İyaz'da buna böylece karar kılmıştır. Bu aynı zamanda cumhurdan da nakledilmiştir. Nitekim onlar oyuncak kız bebeklerini evlerde ve evladları hususunda küçükken alıştırma olsun diye satın almayı caiz görmüşlerdir."

(Hafız İbn Hacer) şöyle devam eder: "Bazı alimlerde bu hadisin mensuh[48] olduğunu belirtmişlerdir. İbn Battal'da bu görüşe meyletmiştir. Ebu Zeyd'ten, onunda Malik'ten yapılan rivayete göre kendisi bir adamın kız çocuğu için suret(i bulunan oyuncağı) satın almasını mekruh görmüştür. İşte bundan dolayı da Davudi bunun mensuh olduğunu tercih etmiştir.

---

[47]Buhari, Kitab'ul-Libas/İnsanlara Elin Uzanması Babı'nda; Müslim, Kitabu Fedail'us-Sahabe/Aişe (radiyaAllahu anha)'nın Fazileti Hakkında Bab'ta

[48]Mensuh:Hükmü kaldırılmış demektir.(mütercim)

İbn Hibban'da: "Küçük kızlar icin bunlarla oyun oynamanın mübahlığı"[49] ile terceme de bulunurken Nesai'de "Erkeğin zevcesine kız (oyuncaklarıyla) oyun oynamasına mübahlık tanıması" olarak tercemede bulunmuştur. Böylece de o küçüklüğü belirtmemiş olur ki bunda da bazı görüş açıları bulunmaktadır.

Beyhaki hadislerin tahricinden sonra şöyle demiştir: "Nehy konusu suretlerin edinişi sebebiyle sabit olmuştur. Dolayısıyla da Aişe'deki belirtilen ruhsat (fetvası) haram kılınmadan önce olmuştur. Nitekim İbn Cevzi'de bunu böylece karar kılmıştır." Devamla da Beyhaki şöyle demiştir: "Başka bir yolla Ebu Davud ve Nesai'nin Aişe'den yapmış oldukları rivayete göre:

Aise (radiyAllah anha)'dan, o şöyle demiştir: "Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem) Tebük ya da Hayber gazvesinden gelmişti. (Aişe'nin) sofasın(ın önünde) de bir örtü vardı. Rüzgar esip örtünün bir bölümünde Aişe'nin kız (oyuncak)larından bazılarını ortaya çıkarınca (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem):

"Bunlar da ne ey Aişe?" diye sordu. O da: "Kızlarım." dedi. Nitekim (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem) bir oyuncak ata iki tane kanadın takılı olduğunu görünce:

---

[49]Bknz. İbn Hibban'ın Sahihi (İbn Bilban Tertibi), Lehv Babı/Sureti de Bulunsa Küçük Kızların (Oyuncak) Bebeklerle Oyun Oynamasının Mübahlığı Babı (7/543).

"Bu da nedir?" diye sordu. O da: "Attır" dedi. (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem:) **"Bunun üzerindeki(ler) nedir?"** dedi. (Aişe'de): " Kanatlarıdır." dedi. (Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem**:)"Atın kanatları olur mu?"** dedi.

(Aise'de:) "Sen Süleyman (aleyhisselam)'ın kanatlı atlarının olduğunu hiç duymadın mı?" diye sordu. (Aişe: "Bu cevabım karşısında Allah Resulu sallAllahu aleyhi ve sellem) güldü, azı dişlerini bile gördüm.." dedi.[50]

Beyhaki aynı zamanda şunları da şöylemiştir: "Hattabi: 'Bu hadiste kız oyuncakları ile oyun oynamanın, hakkında tehdit gelen sair suretlerle oyun oynamanın kapsamında olmadığı anlaşılmaktadır. Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) bunlar hakkında Aişe (radiyAllahu anha)'ya ruhsat vermiştir. Nitekim kendisi o zaman henüz büluğ çağına ulaşmamış idi." demiştir.

Bende derim ki[51] : "Bundan kesin karar vermekte nazar (görüş açıları) vardır. Ancak muhtemeldir denilebilinir. Çünkü Aişe (radiyAllahu anha) Hayber gazvesinde henüz ondört yaşında bir kız çocuğu idi. Ya tamamlamış, ya geçmiş veyahutta bu yaşına yakınlaşmıştı. Ama Tebük gazvesinde iken kesin olarak buluğ çağına ulaşmıştı.

---

[50]Sahihu Ebi Davud'ta Şeyh el-Albani "Sahihtir" demiştir

[51]Bunu diyen Hafız İbn Hacer el-Askalani'dir (mütercim)

Bundan dolayı da "Hayber'de" diyen kimsenin görüşleri daha tercihe şayandır. Çünkü bu zıtlık olmasını (engelleyen) en doğru karardır." Hafız İbn Hacer el-Askalani'nin sözünün maksadı da burada bitiyor.[52]

Hafız İbn Hacer el-Askalani'nin zikrettiklerini öğrendikten sonra, anlamışsındır ki doğrusu ve ihtiyatlı olanı sureti olan (oyuncaklarla) oynamanın ve bulundurmanın terk edilmesidir. Öyleki bunun helal oluşunda şübhe bulunmaktadır.

Zira Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in Aişe'ye suretli (oyuncaklarla) oynamasını ikrar etmesi suretleri parçalama emrinden önce olma ihtimali bulunmasından dolayıdır. Böylelikle de bu suretlerin yok edilmesi ve parçalanmasını emreden hadislerle mensuh olmuş olur.

Ancak kafası kopartılmış ya da Beyhaki, İbn Cevzi'nin zahib olup, İbn Battal'ın meylettiği görüşe göre de zebun olarak (belli olmadan) kalmış ise o zaman başka.

Cumhurun eğitim ve alıştırma maslahatı ile (caiz deyip) fetva verdikleri (görüşe dönecek olursak) zikredilen ihtimal ve helalliğindeki şübhede daha ihtiyatlı olan (bu suretlerin) terk edilişidir.

Birde kız cocukların tasvirsiz (oyuncaklarla) oynamalarına alıştırmak, diğerini (tasvirliyi) ortadan

---

[52] Feth'ul-Bari, 10/527'ye bknz.

kaldıracaktır. Kişi de bunu yapmakla Allah Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in: **"Şübhe vereni terket, şübhe vermeyeni al."**[53]hadisiyle de amel etmiş olacaktır.

Konu ile ilgili Nu'man bin Beşir'in de Sahihayn'da merfu olarak bir hadis rivayeti vardır, o da şöyledir:

"Şüphesiz helal bellidir, haram bellidir. Her ikisi arasında bir takım şüpheli şeyler vardır ki, onları insanlardan birçoğu bilmez. Her kim bu şüphelerden korunursa dinini ve ırzını korumuş olur. Kim de bu şüphelere düşerse harama düşmüş olur. Tıpkı bir hudutta bir çobanın davarını otlattığı ve daha nerdeyse o davarının o hudutu taşıp (kendisine helal olmayan bir yere ayak basmalarına) **dair şüpheye düştüğü gibi."**[54]

Allah (celle ve celaluhu) en iyisini bilir. Selatu Selam ise Nebimiz Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e, aline ve ashabına olsun.

---

[53]Hadis Sahihtir. Nesai, Tirmizi, Ahmed, Darimi ve Ebu Davud et-Tayalisi tahric etmistir. Müsned'e isimli esere tahkik yapan Ahmed Şakir (3/169, Rakam: 1723)'de: "İsnadı Sahihtir" demiştir. Şeyh el-Albani "Sahihu Suneni Tirmizi" isimli eserinde hadis için: "Sahihtir" demiştir.

[54]Buhari, Kitab'ul-İman/Dinini Koruyanın Fazileti Babı; Muslim, Kitab'ul-Masakati/Helalı Alıp, Şüphe Veren Şeylerden Kaçınma Babı'nda

(ZEYL)

FOTOĞRAF, VİDEO VE TELEVİZYON HAKKINDA BAZI FETVALAR

Soru 1: Şübhesiz biz kitapçığınızda belirtmediğiniz fotoğrafmakinesi (ile yapılan fotoğraf) hakkında ihtilaf ettik. Öncelikle bunun hükmü nedir?

Aynı zamanda bu el ile çizilen resim hükmüne girer mi, girmez mi? Çünkü bazıları bunun caiz olduğunu ifade etmişlerdir. Fotoğraf çekilen resimin el ile çizilmediğini, bunun sadece bir insanın şeklinin, hiç bir çaba sarfetmeden, bir oynamada bulunmayıp, direk suretini (fotoğraf) çekmek olduğunu belirtmişlerdir.

(Soru 2) Üstelik bazı arkadaşlarım bana "El-Muctem'il-Kuveytiyye" ve "El-İ'tisam el-Mısriyye" isimli dergilerde mubarek Ramazan ayında sizin oruç ile ilgili hükümleri serdetmiş olduğunuz (yazı köşesindeki) fetvalarınızı belirttiğiniz yerde fotoğrafınızı gösterdiler. Dolayısıyla sizin dergide bulunan fotoğrafınızın bulunuşu sizin bunu caiz gördüğünüze bir delil olabilir mi?

Eğer fotoğrafmakinesi ile fotoğraf çektirip bulundurmak caiz değilse, o zaman çokça resimleri ve fotoğrafları barındıran dergi ve gazeteleri satın almanın hükmü nedir?

Öyle ki bu dergi ve gazetelerde buna rağmen çok önemli haberleri ve diğer faydalı ve gerekli ma'lumatları da sergilemektedirler. Bunları belirttikten sonra, bunun hakkında da bize fetva veriniz.

(Soru 3) Bu dergileri (gazeteleri vs. resimleriyle birlikte) namaz kılınan yere koymak -üzeri elbise ya da başka bir şeyle kapatıldığı halde- caiz midir? Yoksa okuduktan sonra onları imha etmek vacib midir?

(Soru 4) Televizyondaki hareket eden suretlere (film, video vs.) bakmanın hükmü nedir? Ve namazgahta televizyonla meşgul olmak caiz olur mu?

Bu başından beri sorulan soruların cevablarını ve hükümlerini bize lütfen cevablayınız. Allah (celle celaluhu)'da bunun için sizleri faydalandırsın.

(Cevab 1) İlk olarak fotoğrafmakinesinden çıkan (fotoğraf) haram olan tasvir kısımlarından birisidir. Öyle ki bu da tasvirde renklerle (boyalarla) boyama ve süsleyip bir araya katma yoluyla oluşan bir konudur. Cisimli surette hüküm hakkında aynı kategoriye girmektedir.

Tasvirin vesilesi ve aletleri hakkındaki ihtilaf (farklılık) hüküm hususunda ihtilafı icab ettirmemektedir. Aynı şekilde hüküm konusunda zor olsun, kolay olsun tasvirde çaba sarfedilmedeki farklılık hususunda da bir ayrım yoktur. Dolayısıyla suret (yapmak, çizmek vs.), vesileleri degişse ve çaba harcanmasa dahi haram sayılmaktadır.

İkinci (soruya) cevab: "Muctem'il.." ve "İ'tisam" isimli dergilerdeki resmimin, Ramazan ayında oruç ile ilgili fetvalarımla yayınlanması hiç bir zaman resmimin bulunmasını caiz görmemi ve buna razı olmamı göstermez ve bunun delil olduğunu da göstermez. Nitekim onların benim resmimi yayınlamasından da haberim yoktur.

Üçüncü (soruya) cevab: İçerisinde faydalı ve mühim haberler ve ilmi mes'eleler bulunan buna rağmen canlı resimler de sergilenen dergi ve gazeteler satın almak caizdir.

Nitekim içindeki haberlerle faydalanmak, faydalı bir ilim ve önemli haberleri elde etmek demektir. Çünkü bunlardan maksad, bunda bulunan ilim ve haberleri elde etmektir. Suret (resimler) ise tabi olan bir faktördür. Hüküm ise kasdedilen asıla uyar, (asıl ise) uyan değildir.

Dolayısıyla namaz kılınan yerlerde -resimlerini kapamayla (veya) hangi şekille olursa olsun- asmak ve böylece makalelerden istifade etmek caizdir. Ya da izlerini silmek suretiyle başlarını kopartmakla da bulundurulabilinir.

Dördüncü (soruya) cevab: Namaz kılınan yerlerde televizyon bulundurup izlemek caiz değildir. Bunun sebebiyse kendisinde bulunan batıl (boş) sözler, çıplak resimler ve sakıncalı şeylerdir. Salatu Selam'da Nebimiz Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e, aline ve

ashabına olsun.[55]

(Soru 5:) Küçük çocukların resimlerini hatıra olması niyetiyle bulundurmak ve yarısı bulunan bir resmi bulundurmak veya albümde hatırlama gayesiyle tam resmiyle bulundurmak caiz midir? Burada evin duvarlarına vs. resmi asma gayesi de olmadan direk hatıra olarak bulundurma olayı mevcuttur. Konu hakkında bize fetva verirmisiniz?

(Cevab 5:) Duvarlara ya da başka yerlere asılı da olmasa suretin hatıra olarak bulundurulması caiz değildir. Ancak ihtiyaç duyulan tabiy (diploma, nüfus cüzdanı vs.) de, pasaport veya diğer (benzeri) şeylerde olması başka. Çünkü Nebi (sallAllahu aleyhi ve sellem) Ali (radiyAllahu anh)'a: **"Parçalamamış olduğun bir suret de bırakma."** diye buyurmuştur.[56] [57]

(Soru 6:) Delillerde "El-Musavvirun (tasviri yapanlar)" hakkında lanet gelmektedir. Tasviri (resmi) yapılanlara da bu lanet şami midir? Aynı zamanda onlar hakkında özel

---

[55]Şeyh bin Baz'ın Fetvaları, Rakam:1434, tarih 4/11/1400 hicri; Davet Dergisi, 830. sayısında, tarih 30/03/1402 hicri

[56]Müslim, Kitab'ul-Cenaiz/Kabri Düzeltme Ile Ilgili Emir Babı

[57]Mecelle ed-Da'vet, 849. sayısında, tarih 15/08/1402 hicri

bu lanet şami midir? Aynı zamanda onlar hakkında özel bir delil varid midir?

(Cevab 6:) Tasvir yapanlar hakkında nasıl lanet okunmuş, onlara ahiret yurdunda ateş vaad edilmişse, aynı zamanda kendi resmini yaptırmak isteyip öne atılan kimsenin de hükmü aynıdır. O da hüküm dahilindedir. Allah (celle celaluhu) şöyle buyurmuştur:

"Allah size Kitapta 'Allah'ın âyetlerine küfredildiğini ve onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, (onlar konuyu değiştirip) başka bir konuşmaya dalmadıkça, onlarla birlikte oturmayın.' diye indirdi. Aksi halde, siz da onlar gibi olursunuz."[58]

Allah (celle celaluhu) Semud kıssasında ise şöyle buyurmuştur:

"Semûd kavmi, içlerinden en azgını, deveyi kesmek üzere ayaklanınca, azgınlıkları sebebiyle Peygamberlerini yalanlamıştı. Allah'ın Peygamberi onlara 'Allah'ın devesine ve onun su içme hakkına dokunmayın' demişti. Fakat onlar Peygamberi yalanlamışlar ve deveyi kesmişlerdi. Bunun üzerine Rabları da onları akıbetinden hiç korkmadan, günâhları sebebiyle helak ve yerle bir etmişti."[59]

---

[58]Nisa Suresi, 140. ayet

[59]Şems Suresi, 11.-15. ayetler

AbdulVahid bin Zeyd şöyle demiştir: "Bir defasında Hasan'a: 'Ey Eba Said! İbn Muhlib'in fitnesine şahitlik etmeyen, ancak kalbiyle de razı olan bir adamdan bana haber ver!' dedim. O da: 'Ey kardeşimin oglu! Bir el kaç tane deve keser?' diye sordu. (Ravi dedi ki:) Bende: 'Tek bir el!' dedim. O da: 'Allah (Semud) kavminin hepsini rızaları ile ve istekleriyle helak etmedi mi?' diye cevab verdi." Bunu Ahmed bin Hanbel "Zühd" isimli eserinde rivayet etmiştir. [60][61]

İşte bu ayeti kerime bir fiilden razı olanın yapan kimse gibi olacağına delalet etmektedir. Salatu Selam'da Peygamberimiz Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e, aline ve ashabına olsun.[62]

(Soru 6:) Bize haber verildiğine göre suret (resim) haramdır. Ayni zamanda içinde suret bulunan eve de melekler girmezler. Bu doğru mu? Bu haram olan suretten maksadta insan ya da hayvan suretleri, yani cisimi bulunanlar mıdır? Yoksa bu haramlılık hafızalarda yer

---

[60]Bknz. Kitab'üz-Zühd, Ahmed bin Hanbel, 289. Sayfa

[61]İbn Kesir tefsirinde der ki: "Katâde dedi ki: Bize ulaştığına göre, Semûd kavminin (en) azgını deveyi kesmeden büyük-küçük, erkek, kadın hepsi onun peşine takılmışlardı. Milletin hepsi devenin kesilmesi işine ortak olunca, günâhları sebebiyle Allah (subhanehu ve teala) onları topluca ve eşit olarak yere geçirmişti."(yayıncı)

[62]Mecelle ed-Da'vet, 836. sayısında, tarih: 13/05/1402 hicri

eden ve kağıtlar üzerinde bulunan mevcut resimleri de mi kapsar? Haramlılık bunların hepsini içermekte midir? O zaman evde bunların hepsinden (kimlik, pasaport vs. içindeki resimler gibi) bulundurulması helal olabilecek (zarurete binaen bir miktar) mevzu bahis midir? Allah (celle celaluhu) sizi hayırla mukafaatlardırsın. Bizi lütfen konu hakkında faydalandırır mısınız.

(Cevab 6:) Evet, insan ve hayvan gibi canlı bütün resimler haramdır. İsterse cismi olsun, isterse resimli olsun, isterse kağıt üzerinde boyanmış olsun, isterse kumaş üzerinde naksedilmiş olsun ve isterse fotoğrafmakinesiyle çekilmiş olsun farketmez. Çünkü melekler içinde suret bulunan eve girmezler. Nitekim sahih hadislerin genel ifadesi buna delalet etmektedir.

Ancak hırsızın ya da mücrimin bulunup zaptedilmesi için (fotoğrafın bulunması), pasaport, kimlik vs. gibi şeylerde de yine resimin bulunması ise zaruret olduğundan bunlara ruhsat verilmiştir.

Biz, buradaki resimlerin ve benzer örneklerin zarureten taşınıp, bulundurulması ve korunmasından dolayı meleklerin eve girişlerinde bir maninin olmayacağını umuyoruz. Allah (celle celaluhu) kendisine sığınılan yegane koruyucudur.[63]

---

[63]Mecelle ed-Da'vet, 847. sayısında, tarih: 01/08/1402 hicri

(Soru 7:) Kameradaki ve televizyondaki (filmlerin, videoların vs.) resimleri caiz midir? Televizyon izlemek, özellikle haberleri seyretmek caiz midir?

(Cevab 7:) Canlı resimler, kamera ya da başka tasvir gösteren aletlerle de olsa yine caiz değildir. Canlı resimler bulundurması ve sergilenmesi de elbette caiz olmaz. Ancak diploma, pasaport vs. gibi zaruri olan şeyler hariç. Dolayısıyla ihtiyaç duyulduğunda bulundurulması caizdir.

Televizyona gelince, bu aletin bizzat alet olarak hakkında bir hüküm bulunmamaktadır. Hüküm ancak kullanış şekline bağlıdır. Haram yolda kullanılırsa, (sanatçı) kadın ve erkeklerin (müzik eşliğinde) şarkı söylemeleri, fitne şekliyle (kadının) görünmesi, tahrik, yalan, iftira, ilhad, hakkı saptırma, fitneyi yayma vs. gibi şeyleri bulundurursa işte bu haramdır. Ama hayır yolunda kullanılacak olursa, Kur'an okunuyor, hak anlatılıyor, iyilik emrediliyor, kötülükten de alıkoyulursa vs. o zaman bu caiz olur. Şayet her iki yönde de kullanılıyorsa, hüküm haram olmuş olur. Zira her iki hükümde eşitlenmiş ya da şerr diğeri üzerine galib gelmiş demektir.[64]

(Soru 8:) Çarşı-pazarlarda çocuk ve gençlerin masa üzerinde oyuncak (futbolcu) adamları küçük bir topla onları elleriyle oynatmalarından müteşekkil olan (langırt)

---

[64]Mecelle ed-Da'vet, Sayfa: 26-27

oyunu hakkındaki hüküm nedir? Bu paralı olduğunda, yani kaybeden kazanan kimseye bir ücret de ödediğinde -ki çoğunlukla böyle olmamakta- ve bunun gibi tür oyunların İslam şeriatında hükmü caiz midir?

(Cevab 8:) Şayet bu zikretmiş olduğun oyun (langırt) eğer masa üzerinde oyuncak adamlar (suretli olarak) bulunmaktaysa ve kazanana kaybeden bir oyun ücreti de öderse işte bu oyun bazı şeylerden dolayı haram sayılmaktadır:

a) Şübhesiz bu boş işlerle meşgul olmak, oynayan kişinin vaktini (zayi) ettiği gibi bir çok din ve dünya işlerini de zayi etmektedir. Öyle ki bazen bu oynayan kişide adet halini bile alabilmektedir. Aynı zamanda bu kumar nevilerinden en şiddetlisine bile sürükleyici olabilmektedir. Bunları içeren her bir oyun şübhesiz boştur ve şer'an haramdır.

b)Temsiller (putçuklar, heykeller vs.) ve suretler yapmak ve bulundurmak büyük günahlardan sayılmaktadır. Çünkü konuyla alakalı Allah (celle celaluhu) ve Resulu (sallAllahu aleyhi ve sellem)'in o kişiyi ateşle ve elem verici bir azabla vaad ettikleri sahih hadisler bulunmaktadır.

c)Aynı zamanda oyun(u) kazanan kişiye mağlup olanın ücret ödemesi de haramdır. Çünkü bu israf olup, boş ve gereksiz malını boşa sarfetmek demektir. Oyunu birde

kiraya vermek batıl bir akittir. Bunun(la) kazanç elde eden de haksızca kazanmış ve batıl bir malı yemiş sayılır ki bu da büyük günahlardandır.

Salatu Selam'da Nebimiz Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e, aline ve ashabına olsun.[65]

(Soru 9:) Bir müslümanın kendisinin yararlanması (ve ailesini vs.) geçindirmesi (için) temasil (heykel, biblo, canlı resim vs.) satması caiz midir?

(Cevab 9:) Bir müslümanın bunları satması ya da bunların ticaretini yapması caiz değildir. Nitekim sahih hadislerde canlı resimlerin tasvirinin haram olduğu, mutlak olarak bunların bulundurulmasının da haram olduğu belirtilmiştir.

Dolayısıyla, bunda şüphe yok ki bunların ticaretinin yapılmasında bunlara revaç yolu açılmakta, tasvirleri korunmakta, evlerde ve sair yerlerde bulundurulmada yardımcı olunmaktadır.

Dolayısıyla bu haram olduğuna göre, bunun yapılması ve satılması (da) haramdır. Hiç bir müslümana bunlardan elde edilen kazançtan yemek, giyinmek ya da herhangi bir fayda aracı kılmak caiz değildir. Öyleyse buna düçar olmuş bir kimse bundan arınması ve Allah (celle celaluhu)'ya

---

[65]Mecelle ed-Da'vet, Sayfa: 26

tevbe etmesi lazımdır. Umulur ki Allah (celle celaluhu)'da tevbesini kabul eder. Allah (celle celaluhu) şöyle buyurmuştur: **"Şüphesiz ben, tövbe eden, iman edip sâlih amel işleyen ve sonra da doğru yola girenler için çok bağışlayıcıyım."**[66]

Şübhesiz bizden sadır olan fetvalarda mutlak olarak ruhu bulunanların tasvirlerinin, cisimli olsun olmasın, kağıt üzerinde bulunsun ya da örtü üzerinde örülsün, nakşedilsin ya da makineyle fotoğraf çekilmiş olsun haram olduğudur.

Salatu Selam'da Peygamberimiz Muhammed (sallAllahu aleyhi ve sellem)'e, aline ve ashabına olsun.

İlim ve Fetva Araştırma Komisyonu Başkanlığı.[67]

(Soru 10:) Takriben ikibuçuk sene kadar önce film seyretmek için bir tane video aldım. Halen bende bulunmakta ve takriben bir senedir onu hiç kullanmıyorum. Elbette bende başkasının benim halime düşmesini istemem. Başka birisinin bunu alıp Allah (celle celaluhu)'n haram kılmış olduğu yolda kullanma ihtimali ile birlikte bunu satmam günah olur mu?

(Cevab 10:) Daha ihtiyatlı olan onu satmamandır. Zira ekseriyetle bu şerr yolda kullanılmaktadır. Umuyoruz ki

---

[66] Taha Suresi, 82. Ayet

[67] Mecelle Davet, 857. sayisinda, Tarih 27/10/1402 hicri

Allah (celle celaluhu) bunun ücreti yerine sizi hayırla faydalandırır.[68]

[68]Mecelle ed-Da'vet, 851. sayısında, tarih 29/08/1402 hicri

TELEVİZYON KULLANMAK HAKKINDA DEĞERLİ ŞEYH MUHAMMED BİN SALİH EL-USEYMİN'İN FETVALARI

Değerli Şeyh Muhammed el-Useymin'e ve bize Allahu Teala'dan istediği ve sevdiği gibi bu yolda hep muvaffak kılması dileğiyle.

Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun, imdi:

Soru: Hemen hemen nerdeyse herkeste alışkanlık haline geldiği ve karada olsun denizde olsun her insanın evinde bulunmaması imkansız hale getirilen televizyon , biliniyor ki şu gelen maddeleri içinde bulundurabilmektedir:

1) Şarkı ve ceşitleri, değişik aletleriyle musikiyi
2) Polisiye dizileri
3) Hayal ürünü hurafe içeren rivayetleri, masalları
4) İki cinsin (erkek-kadının) karmakarışık suret ve fotoğrafları
5) İslam tarihinin müslümanların ve salihlerin hayat hikayelerinde kadınların açık olmaları (tesettüre riayet etmemeleri), nitekim tarihi tiyatrolarda bu vaziyette oynanmaktadır
6) Bazı temsil rollerinde -Allah korusun- zevceye hiyanet konusu
7) Kadın(lar)ın açık-saçık bir vaziyette, şarkı söylemesi

8) Kur'an'ı Kerim konunun ortasında, baş ya da sonunda okunmakta, hadisi şeriflerin ve dini tevcihatlarında bu esnada (hep sonraki plandaymış gibi) belirtilmesi
9) Sahabe (radiyAllahu anhum)'un temsil edilmeleri vs.

Bilinmesi gereken şu ki Kur'an'ı Kerim dinlemek her zaman öncelikli olması hasebiyle bu hassasiyet televizyonlarda da hep öncelikli olması gerekir. Hatta mahalli ve dış haberlerden de öncelikli olması gerekir.

Dolayısıyla biz bunu öğrendikten sonra artık bu televizyonun eve sokulması, kadınların ve çocukların izleme(si ve programda) çıkan bir kadına bakmak hiç caiz olur mu? Ya da bazen erkek veya kadınları farklı şekillerde (açık bulunmaları, birbirlerine rol icabı benzemeleri gibi vs.). Bunlara bakmak doğru mudur?

Öyleyse bu televizyonu illa da eve sokmak isteyene ne yapmak gerekir? Ya da onu sokan kimsenin: "Dışarıya çıkartamıyorum!" demesi kadar yanlış bir söz olur mu? (Yukarıda) zikredilen bu programlar İslam şeriatıyla hiç uyuşur mu? Bu sakat programlara erkek ve kadınların birlikte bakmaları doğru (ve) caiz olur mu?

Cevab: Bir defa İslam şeriatının kaynak ve esaslarını bilen kimsenin, içinde dine, ahlaka, emanete ve topluma zıtlığı bulunan, televizyondaki sizin zikretmiş olduğunuz bu maddelerin haram olduğu hakkında asla şübhesi bulunmaz.

Allah (subhanehu ve teala)'dan bizlerin bu sakat ve haram olan maddelerden, şerr ve fitne sebeplerinden uzak durmaya muvaffak kılmasını, hakkı ile yerine getirmeyi nasib etmesini dilerim.

Haram olan şeyleri izlemek haramdır, buna göre her kim (sözü geçen programları) izlese ve buna rağmen bu haram olan şeyleri izlemekten kaçınamayacağını anlasa ya da zannı galib getirse bu haliyle haram olan konuda israrlı olmuş olur. Aynı şekilde kendisi izlemediği halde aile efradı (haram olan şeyleri) izleyecek olsa, o kişide bu günaha katılmış olur. Çünkü o televizyonu kaldırmaması ile haram olan şeye yardımcı olmuş olur. Aynı zamanda çocuk terbiyesi veremediğinden de kıyamet gününde bundan sorulacaktır.

Televizyon izlenilmesi konusu üç kısma ayrılmaktadır:

1) İçinde dini ve dünyevi menfaatler bulunan şeyleri izlemek. Bunu izlemekle herhangi bir beis yoktur. Ancak izleyen kimsenin haram olan bir şeye ilerlememesi (gerekir). Mesela açılış programında kadının açılış konuşması yapıp, kişinin ona bakması gibi. Böylece bu fitne olmaktadır.

2) Dinde zarar teşkil edecek olan bir şeyi izlemek. Bu ise haramdır. Çünkü mü'mine vacib olan onun dinine zarar verecek şeyleri engellemesidir.

3) İçinde fayda da zarar da bulunmayan şeyleri izlemek. Bu(nda) ise içinde mü'mine uygun olmayan boş(a) vakit (harcama) ve boş söz bulunmaktadır. Nitekim mü'min kişi vaktini gereksiz ve boş şeylerle geçirip zayi etmez.

Allah (subhanehu ve teala)'dan müslümanların işlerini salih kılmasını, dünya ve ahirette de kötülükten onları korumasını dileriz.

Muhammed bin Salih el-Useymin

Tarih: 29 Şevval 1405 Hicri